

concert
info
Bihlmaier
en Son
in Ravel en
Moessorgski

de Doelen

Residentie Orkest
Yeol Eum Son, piano

zaterdag 24 september 22
Grote Zaal 20:15

programma

za 24 sept 22 | Grote Zaal 20:15

Bihlmaier en Son
in Ravel en Moessorgski

Residentie Orkest met Zuid-Koreaanse sterpianiste

Concert met pauze, einde circa 22.15 uur

Jan van Gilse (1881-1944)

Concertouverture in c (1900)

Maurice Ravel (1875-1937)

Pianoconcert in G (1929-1931)

I. Allegramente

II. Adagio assai

III. Presto

Modest Moessorgski (1839-1881)

De schilderijtentoonstelling (1874) / arr. Maurice Ravel
(1922)

I. Promenade

II. De gnoom

III. Promenade

IV. Het oude kasteel

V. Promenade

VI. Tuilerieën

VII. Bydlo

VIII. Promenade

IX. Ballet van de kuikens in de dop

X. Samuel Goldenberg en Schmuyle

XI. Limoges, het marktplein

XII. Catacomben

XIII. Met de doden in een dode taal

XIV. De hut op kippenpoten

XV. De grote poort van Kyiv

uitvoerenden

Residentie Orkest

Anja Bihlmaier dirigent

Yeol Eum Son piano

toelichting

een breed orkestraal kleurenpalet

Het Residentie Orkest onder leiding van Anja Bihlmaier presenteert een uiteenlopend programma, waarbij artist in residence Yeol Eum Son de solopartij van Ravels *Pianoconcert* voor haar rekening neemt. Op het eerste gehoor lijken de drie stukken die gespeeld worden niet op elkaar, maar ze worden verbonden door de aandacht voor klankkleur.

vervoering

In 1900, terwijl hij piano, compositie en orkestdirectie studeert aan het conservatorium van Keulen, schrijft Rotterdammer Jan van Gilse zijn eerste grote orkestrale werk, de *Ouverture in c-mineur*. Later in zijn carrière voegt Van Gilse elementen uit het Franse impressionisme en de volksmuziek aan zijn muzikale idioom, maar rond de eeuwwisseling is zijn muziek

– begrijpelijkerwijs – nog op de leest van zijn Duitse alma mater geschoeid. Kenmerkend voor die Duitse laatromantische stijl, met als aanvoorders Gustav Mahler en Richard Strauss, is een grote mate van beweging: melodieën en tegenmelodieën vliegen alle kanten op, worden constant opnieuw geharmoniseerd, om uiteindelijk naar een groots en meeslepend einde toe te werken.

Yeol Eum Son

toelichting

jazzy, dromerig en virtuoos

Als tegenhanger van deze dominante Duitse stijl ontstaat aan het einde van de 19de eeuw in Frankrijk een stroming waarbij juist atmosfeer en klankkleur vooropstaan. Componisten als Debussy en Ravel maken intieme klankvelden die geen duidelijke richting opgaan, maar stil lijken te staan in de tijd. Verwijzend naar de schilderkunst wordt deze stijl door recensenten en muziekcritici *impressionisme* gedoopt, al zijn de componisten zelf niet gediend van deze term.

Ravels *Pianoconcert in G-majeur* is een van de laatste composities uit zijn carrière. Hij schrijft het pianoconcert in eerste instantie met zichzelf als solist in gedachten, maar door zijn tanende motoriek in de laatste jaren van zijn leven gaat het stuk begin 1932 in première met Marguerite Long achter de vleugel en Ravel op de bok. Long is dan al een bekende voorvechtster van de Franse muziek en werkte eerder samen met Gabriel Fauré en Claude Debussy. Het pianoconcert wordt een succes en reist met Long en Ravel door Europa. In het eerste gedeelte van Ravels werk is duidelijk de invloed van de jazz te horen, een muziekstijl die sinds de komst van Amerikaanse soldaten tijdens de Eerste Wereldoorlog ook voet aan de grond in Europa krijgt. Naast de kenmerkende *blue notes* hoor je springerige piano-partijen, maar ook langzaam vergelijkende strijpassages.

Het speelse en eclecticische openingsdeel wordt gecontrasteerd met een dromerig middendeel. Tijdens de eerste minuten speelt de piano zonder orkestbegeleiding een weemoedige melodie in driekwartsmaat die herinnert aan de langzame delen uit de soloconcerten van Mozart. Langzaam sluisen dissonante tonen het klankpalet binnen, waardoor het eerst zo naïeve thema een onheilspellende ondertoon krijgt. Als de althobo tenslotte de melodie op zich neemt keert de rust terug, maar de onschuld van het begin is vervlogen. En inderdaad, het betreft hier de stilte voor de storm: wat volgt is een kort, maar explosief slotgedeelte. Na vier korte akkoorden zet de piano razendsnelle motieven in, met daarboven krijgende uithalen van de houtblazers. Piano en orkest buitelen over elkaar heen. Met het betere hak- en snijwerk komt dit pianoconcert voor je het weet tot zijn eind.

Russische klankschilderijen

Een van de inspiratiebronnen voor de Franse impressionisten is de Russische klassieke muziek die halverwege de negentiende eeuw opkomt. Een groep Petersburgse componisten, het zogenaamde 'machtige hoopje', probeerde een Russische nationale stijl te ontwikkelen en zet zich af tegen de conventies van harmonie en structuur die in het westen gelden. Onder hen is Modest Moessorgski, een legerofficier die zichzelf had leren componeren. Een van

zijn bekendste werken is *De schilderijentoonstelling*, waarin hij tien schilderijen van zijn goede vriend Viktor Hartmann in muziek vervat. Zo neemt hij je mee langs uiteenlopende taferelen, van een oud kasteel tot een marktplaatsen en van catacomben tot de poorten van Kyiv. De schilderijen worden aan elkaar verbonden met een terugkerend thema, de 'Promenade', dat het wandelen van het ene naar het andere schilderij verklankt. Moessorgski schreef zijn *Schilderijentoonstelling* voor piano, maar sindsdien is het meerdere keren georkestreerd, onder andere door, jawel, Ravel! Als meester van de klankkleur haalt hij alle orkestrale middelen uit de kast om Moessorgski's pianocyclus ook voor grote bezetting tot leven te wekken. Zo maakt hij veelvuldig gebruik van de saxofoon, een instrument dat ten tijde van Moessorgski nog nauwelijks gebruikt werd.

tekst: Daniël Steneker

biografieën

Het Residentie Orkest is sinds de oprichting in 1904 een vaste waarde in het Nederlandse muziekleven. Lange tijd was het orkest synoniem met dirigent Willem van Otterloo, met wie het internationaal succesvolle opnamen maakte. Andere chef-dirigenten van het Residentie Orkest waren Jaap van Zweden, Jan-Willem de Vriend en Nicholas Collon. Sinds 2021 voert de Duitse Anja Bihlmaier het orkest aan.

Yeol Eum Son verwierf internationale bekendheid toen ze op achttienjarige leeftijd met het New York Philharmonic onder leiding van Lorin Maazel door Azië toerde met Franz Liszts *Eerste pianoconcert*. Ze won prijzen op zowel de Van Cliburn Piano Competition als de International Tchaikovsky Competition, twee van de meest gezaghebbende pianoconcoursen ter wereld. Ze heeft een internationale carrière als solist, maar treedt ook veelal op in kamermuziekensembles en is artistiek leider van Music in PyeongChang, een beroemd muziekfestival in Zuid-Korea. In seizoen '22-'23 is ze artist in residence bij het Residentie Orkest.

Anja Bihlmaier

agendatips

Het Residentie Orkest is een van de gerenommeerde orkesten die dit seizoen in onze serie Nederlandse Orkesten staat. Tip van onze programmeurs:

wo 21 dec 22 | Grote Zaal, 20:15

Kerst met Sinfonia Rotterdam

Zwanenmeer en rising star Daniele Akta

vr 10 feb 23 | Grote Zaal, 20:15

Wagner, Wesendonck, Sjostakovitsj en de gevangenis van het bestaan

Noord Nederlands Orkest, Hartmund Haenchen en Wiebke Lehmkuhl

ma 6 mrt 23 | Grote Zaal, 20:15

Barbara Hannigan en London Symphony Orchestra

Mahler 4 en Messiaen

ontdek het programma op dedoelen.nl

stay in touch!

See you @dedoelen & share your pictures #dedoelen

tickets & info:
www.dedoelen.nl

+31 10 217 17 17

Schouwburgplein 50, Rotterdam